

líčen správně podle pravdy čili nic. Z těchto úvah plyne, že výslech svědků M-y a Dr T-a byl pro posouzení subjektivního mínění obviněného nutným a že se zamítnutí nabídnutého důkazu stalo porušením zásady vyslovené v § 3 tr. ř.

Vytčené formální vady zjištění odvolacího soudu činí vratkým i samo zjištění, že si byl obviněný vědom, že předhůzka Dr K-em pronesená neplatila senátu, nýbrž obviněnému samému; poněvadž pak toto zjištění jest základem odsuzujícího výroku, jest tím dána vadnost tohoto výroku i po stránce meritorní v otázce, zda lze v závadném výroku shledávati skutkovou podstatu přestupku podle § 488 tr. zák. Jest zřejmo — a jak lze seznati z posledního odstavce důvodů odvolacího rozsudku, odnášejících se k otázce viny, ani odvolací soud o tom nepochyboval — že obviněný pronesl závadná slova při výkonu soudcovského úřadu. Soud se totiž usnesl postupovati proti Dr K-ovi kárně a obviněný diktoval protokol za tím účelem, by byl zjištěn skutkový děj. V rámci výkonu svého úřadu má soudce právo vykonávati kritiku jednání, postupů a příběhů, která by jinak, kdyby k ní nedošlo právě za těchto okolností, byla trestná. Soudce jest za své výroky pronesené za výkonu svého soudcovského úřadu zodpověden jen, vybočují-li z rámce soudcovské kritiky a jeví se jako svévolné urážky. Odvolací soud má za to, že obsah výroku obviněným proneseného přesahuje daleko meze oprávnění předsedovi trestního přelíčení podle XVIII. hlavy trestního řádu příslušejících, ano prý nelze mluvit o oprávněné kritice, o oprávněném pokárání osobního útoku neb o oprávněném odmítnutí takového útoku. Odvolací soud tu vymezuje oprávnění nejen předsedy, nýbrž i jiného člena senátu (obžalovaný tehdy předsedou nebyl), najmě i toho, kdo v přítomnosti předsedy a za jeho souhlasu koná úkony, jež by jinak formálně spadaly do oboru působnosti předsedy senátu, příliš úzce, přehlížeje, že k oprávněním těm náleží i právo oněch osob vyvěrající z jejich úřední povinnosti jako soudců — podporovati vypátrání pravdy. Dr K. měl, když se jednalo o jeho kárné potrestání, postavení obviněného, a když za diktování protokolu obžalovaným popřel, že se jeho předhůzka vztahovala na senát, odpověděl obžalovaný na toto popření závadných slov výrokiem, jenž mohl míti účel, by předvedl Dr. K-ovi před oči, že jeho tvrzení nepokládá za pravdivé, a by ho tím přiměl k přiznání. Pronesená slova souvisela by tedy přímo s úředním výkonem soudcovským. Pak by nebylo lze tvrditi, že závadný výrok vybočoval z mezí výkonu soudcovského úřadu, to tím méně, bude-li správným, formálně bezvadným průvodním řízením zjištěno, že obžalovaný byl oprávněn za to míti, že předhůzka Dr K-em pronesená platila senátu, a že tedy Dr K., tvrdě při protokolování, že předhůzka platila obžalovanému, neprávem popřel její vztah k senátu. V tomto směru spočívá odsuzující výrok odvolacího soudu na nesprávném právním výkladu ustanovení § 488 tr. zák.

Čís. 3946.

Funkce soukromého účastníka jest spolu i povahy trestněprocesuální; jeho nárok na náhradu nákladů zastupování jest výronem této funkce,

nikoli snad jen příslušenstvím jeho soukromoprávního nároku; jest proto osud onoho nároku odpoután od osudu jeho soukromého nároku; předpoklady jeho nároku na náhradu útrat zastupování jest posuzovati podle trestního řádu, podle něhož při odsouzení obviněného rozhoduje jen, zda bylo soukromému účastníku trestným činem na jeho právech ublíženo a zda se k trestnému řízení připojil a soukromoprávní nároky v tomto řízení uplatňoval, při čemž nesejde na tom, zda tyto nároky došly v trestním řízení skutečně uznání.

Pro určení nákladů — včetně útrat zastupování soukromého účastníka (§§ 50, 381 čís. 4, 393 odst. 3 tr. ř.) nestanoví zákon (§ 393 posl. odst. tr. ř. v doslovu čl. I zák. čís. 4/2924) žádnou jinou podmínku než návrh oprávněného.

Jde proto o porušení zákona v ustanovení § 393 posl. odst. tr. ř., zrušil-li soud druhé stolice útraty určující usnesení okresního soudu a uložil mu, by o návrhu soukromého účastníka na ustanovení útrat zastupování rozhodl až po pravoplatném skončení případného civilního sporu.

Ke zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. lze tu sice vysloviti, že byl porušen zákon, nikoliv však ono nezákonné usnesení zrušiti, poněvadž další opatření ve smyslu poslední věty § 292 tr. ř. nemá místo v případech, kde by bylo ke škodě obžalovaného.

(Rozh. ze dne 25. září 1930, Zm I 491/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona proti usnesení krajského soudu jako soudu odvolacího ve věcech přestupkových v Chebu ze dne 3. ledna 1930, jímž bylo v trestní věci proti Františku M-ovi pro přestupek podle § 432 tr. zák. ke stížnosti soukromého účastníka Albína F-e zrušeno usnesení okresního soudu v Chebu ze dne 14. prosince 1929, upravující útraty právního zastupování soukromého účastníka na 305 Kč, a tomuto soudu uloženo, by o návrhu soukromého účastníka na ustanovení útrat zastupování rozhodl až po pravoplatném skončení civilního sporu, který buď již je nebo příště bude zahájen o výši nároků soukromého účastníka na náhradu škody, — takto právem: Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 3. ledna 1930 byl porušen zákon v ustanovení § 393 posl. odst. tr. ř. v doslovu čl. I. zák. ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1924. Zamítá se však další návrh zmateční stížnosti, by bylo toto usnesení zrušeno a krajskému jako odvolacímu soudu v Chebu uloženo, by stížnost Dr Lva R-a podanou jménem soukromého účastníka Albína F-a proti usnesení okresního soudu v Chebu ze dne 14. prosince 1929 věcně vyřídil, pomina uplatňovaný důvod svého rozhodnutí.

D ů v o d y:

Pravoplatným rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 24. října 1929, byl František M. uznán vinným přestupkem podle § 432 tr. zák. a

odsouzen do tuhého vězení 24 hodin podmíněně se zkušební dobou jednoho roku jakož i k náhradě útrat trestního řízení, včetně útrat za zastoupení soukromého účastníka. Soukromý účastník Albín F. byl podle § 366 tr. ř. odkázán na pořad práva soukromého. Trestný čin spočíval v tom, že M. opomenul jako železniční strážník uzavřítí závory na přejezdu okresní silnice, takže byl povoz Albína F-e, řízený kočím Karlem R-em, přijíždějícím vlakem zachycen, kočí zraněn (nikoli těžce), jeden z koní usmrčen a druhý poškozen. Usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 14. prosince 1929 byly útraty právního zástupce soukromého účastníka, Dr Leo R-a k jeho návrhu ustanoveny na 305 Kč. Proti tomuto usnesení podal Dr R. stížnost na krajský soud v Chebu, odůvodniv ji mimo jiný i tím, že okresní soud určil útraty vzav patrně za základ hodnotu předmětu sporu jen 2.000 Kč, kdežto soukromý účastník se k trestnímu řízení připojil s 13.170 Kč. Krajský soud v Chebu usnesením ze dne 3. ledna 1930 zrušil usnesení okresního soudu a uložil mu, by o návrhu soukromého účastníka na ustanovení útrat zastupování rozhodl až po pravoplatném skončení sporu civilního, který buď již je nebo příště bude zahájen o výši nároků soukromého účastníka na náhradu škody. Krajský soud odůvodnil toto usnesení tím, že toho času vůbec není zjištěno, zda a jaký náhradní nárok soukromému účastníku přísluší, po případě bude mu přiknut, takže prý prozatím nemůže ani býti určitý peníz položen za základ vyměření útrat právního zastupování v řízení trestním (§ 4 nařízení čís. 95/1923 sb. z. a n.). Proto prý musí ustanovení výše těchto útrat býti vyhrazeno době, až bude spolehlivě zjištěno, kolik má obžalovaný soukromému účastníkovi zaplatiti, poněvadž prý tento má nárok jen na ty útraty, které budou určeny podle peníze, jímž zvítězí v rozepři, an prý nemůže býti podkladem výměry útrat peníz náhradní, soukromým účastníkem snad libovolně požadovaný.

Usnesením krajského soudu v Chebu ze dne 3. ledna 1930 byl porušen zákon v ustanovení § 393 posl. odst. tr. ř. v doslovu čl. I. zák. z 11. prosince 1923, čís. 4/1924 sb. z. a n., který prostě stanoví, že výši nákladů — včetně útrat zastupování soukromého účastníka (§§ 50, 381 čís. 4, 393 odst. 3 tr. ř.) — určuje na návrh oprávněného soud. Zákon nestanoví pro to jinou podmínku než návrh oprávněného. Tato podmínka byla v souzeném případě splněna, an se Albín F., jemuž nesporně bylo na jeho právech ublíženo trestným činem, pro který byl František M. odsouzen, k trestnímu řízení připojil (§ 449 tr. ř.), při hlavním přelíčení opětne odročovaném byl vždy svým právním zástupcem Dr R-em zastoupen a také učinil příslušné návrhy. Ostatně byla pravoplatným rozsudkem obviněnému zásadně uložena náhrada útrat zastoupení soukromého účastníka, takže již proto nesměl soud odepřítí určení výše těchto útrat. Právem poukazuje právní zástupce soukromého účastníka v podání, které dalo podnět k této zmateční stížnosti na záštitu zákona, k tomu, že vůbec není jisto, zda k civilnímu sporu dojde, že možná pro nemajetnost odsouzeného civilní žaloba ani nebude podána a že pro tento případ usnesení krajského soudu v Chebu znamená přímo odepření práva. V rozhodnutích nejvyššího soudu víd. sb. č. 3022, Löfflerova

sbírka 624, najmě pak sb. n. n. s. č. 235 jest blíže odůvodněno, že funkce soukromého účastníka jest spolu i povahy trestně procesualní, že jeho nárok na náhradu nákladů zastupování jest výronem této funkce, nikoli snad jen příslušenstvím jeho soukromoprávního nároku, že jest proto osud onoho nároku odpoután od osudu jeho soukromého nároku a že předpoklady jeho nároku na náhradu útrat zastupování jest posuzovati podle trestního řádu, podle něhož při odsouzení obviněného rozhoduje, jak již řečeno, jen, zda bylo soukromému účastníku trestným činem na jeho právech ublíženo a zda se k trestnímu řízení připojil a soukromoprávní nároky v tomto řízení uplatňoval, při čemž nesejde na tom, zda tyto nároky došly v trestním řízení skutečně uznání. Usnesení krajského soudu dovolává se neprávem ustanovení § 4 adv. tar. (vlád. nař. z 3. května 1923, č. 95 sb. z. a n.). Neboť, nehledíc ani k tomu, že by nařízení nemohlo derogovati zákonu, obsahuje § 6 adv. tar. podpůrné ustanovení i pro případ, že hodnota rozhodná pro použití určité položky sazby ve smyslu § 6 adv. tar. není blíže určena. Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona podle § 33 tr. ř. vyhověti a podle § 292 tr. ř. uznati, že napadeným usnesením byl porušen zákon.

Naproti tomu nebylo lze vyhověti dalšímu návrhu generální prokuratury, by usnesení soudu druhé stolice bylo zrušeno a věc mu byla přikázána k novému rozhodnutí o stížnosti soukromého účastníka. Neboť další opatření ve smyslu poslední věty § 292 tr. ř. (kromě výroku, že napadeným usnesením nebo postupem, řízením nebo rozsudkem byl porušen zákon) nemá podle zásady vyplývající z onoho předpisu zákona místo v případech, kde by toto opatření bylo ke škodě obžalovaného, jak je tomu i v případě, který je předmětem této zmateční stížnosti na záštitu zákona. Bylať tím, že soud druhé stolice zrušil usnesení okresního soudu a mu uložil, by o návrhu soukromého účastníka na ustanovení útrat zastupování rozhodl až po právoplaném skončení případného civilního sporu, povinnost obžalovaného, by nahradil soukromému účastníku útraty jeho právního zastupování určené soudem první stolice na 305 Kč zatím vůbec odstraněna a rozhodnutí v této příčině bylo na neurčitou dobu odloženo. Bylo by tudíž zřejmě na újmu obžalovaného, kdyby jeho platební povinnost tím, že by soud druhé stolice v důsledku navrhovaného opatření soudu zrušovacího znovu rozhodl o stížnosti soukromého účastníka, již nyní obživla i jen v této dosud určené výši, která zrušujícím usnesením soudu druhé stolice zatím pozbyla významu, nehledíc ani k tomu, že stížnost soukromého účastníka, o níž by měl soud druhé stolice podle návrhu generální prokuratury znovu rozhodnouti, domáhá se právě zvýšení útrat, což by bylo tím více v neprospěch obžalovaného. Bylo proto další návrhy zmateční stížnosti v oněch směrech zamítnouti.

Čís. 3947.

Podal-li soukromou obžalobu (pro urážku na cti) za nezletilého uraženého jeho zákonný zástupce (otec), jest v případě zproštění obžalo-